

**БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ
Кафедра тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства**

Анатацыя да дыпломнай работы

**“АРГАНІЗАЦЫЯ ПРАСТОРЫ
Ў БЕЛАРУСКІХ І ПОЛЬСКІХ ЗАМОВАХ”**

Бадзей Марыя Віктараўна

спецыяльнасць «Славянская (польская і беларуская) філалогія»

Навуковы кіраўнік:
доктар філалагічных навук
прафесар Рудэнка Алена Мікалаеўна

Мінск, 2018

РЭФЕРАТ

Аб'ём: 64 старонкі, 58 крыніц.

Ключавыя словы: ЭТНАЛІНГВІСТЫКА, ЗАМОВЫ, ФАЛЬКЛОР, ПРАСТОРА, ВЕРБАЛЬНЫ КОД, ТРАДЫЦЫЙНАЕ (АРХАІЧНАЕ) МЫСЛЕННЕ, ХВАРОБА, АПЕЛЯЦЫЯ, БІНАРНЫЯ АПАЗІЦЫІ, АКСІЯЛОГІЯ, МІКРАКОСМ.

Аб'ект даследавання: беларускія і польскія лекавыя замовы, якія маюць дачыненне да выгнання хваробы з цела чалавека ці накіраваныя на знішчэнне небяспекі, што можа парушыць упарадкаваны мікракосм.

Мэта даследавання: даследаванне адлюстравання міфалагічнай прасторы ў тэкстах беларускіх і польскіх замоў.

Метады даследавання: тэксталагічны падыход і кагнітыўны падыход, канцэптуальны аналіз тэкстаў замоў, а таксама супастаўленне беларускіх і польскіх тэкстаў з мэтай выявіць агульнае і адрознае ў замоўных традыцыях.

Вынікі даследавання: у вербальным кодзе лекавых замоў міфалагічная прастора можа рэалізоўвацца як хтанічнае месца адсылкі хваробы, так і амбівалентны цэнтр, дзе знаходзіцца сакральны персанаж, што можа паўплываць на сітуацыю. Месца адсылкі хваробы ў беларускіх і ў польскіх хваробах выступае як элемент прыроднай прасторы, неасвоены чалавекам, альбо як адмоўна маркіраваны аб'ект. Месца, дзе знаходзіцца сакральны персанаж, у польскіх замовах называецца найпрост, у беларускіх жа прысутнічае матыў шляху, які рэалізуецца праз трохузроўневую арганізацыю прасторы.

Актуальнасць даследавання: у эпоху, калі свет расчытваецца як тэкст, і сэнсы паўстаюць штотраз нанова, важна пераасэнсоўваць архаічнае мысленне, якое з'яўляецца кагнітыўнай падставай даўгатэрміновага захавання традыцыйнай арыентацыі на агульнапрынятыя сакральныя вобразы і архетыпы.

Галіны прымянення: далейшыя даследаванні ў галіне этналінгвістыкі; у якасці матэрыялаў пры распрацоўцы курсаў эталінгвістыка і фальклор славянскіх народаў.

РЕФЕРАТ

Объём: 64 страницы, 58 источников.

Ключевые слова: ЭТНОЛИНГВИСТИКА, ЗАГОВОРЫ, ФОЛЬКЛОР, ПРОСТРАНСТВО, ВЕРБАЛЬНЫЙ КОД, ТРАДИЦИОННОЕ (АРХАИЧЕСКОЕ) МЫШЛЕНИЕ, БОЛЕЗНЬ, АПЕЛЛЯЦИЯ, БИНАРНЫЕ ОППОЗИЦИИ, АКСИОЛОГИЯ, МИКРОКОСМ.

Объект исследования: белорусские и польские лечебные заговоры, которые имеют отношение к изгнанию болезни из тела человека или направленные на уничтожение опасности, что может нарушить упорядоченный микрокосм.

Цель исследования: исследование отражения мифологического пространства в текстах белорусских и польских заговоров.

Методы исследования: текстологический подход и когнитивный подход, концептуальный анализ текстов заговоров, а также сопоставление белорусских и польских текстов с целью выявить общее и отличное в заговорных традициях.

Результаты исследования: в вербальном коде лечебных заговоров мифологическое пространство может реализовываться как хтоническое место отсылки болезни, так и амбивалентный центр, где находится сакральный персонаж, что может повлиять на ситуацию. Место отсылки болезни в белорусских и в польских болезнях выступает как элемент природного пространства, неосвоенного человеком, или как отрицательно маркированный объект. Место, где находится сакральный персонаж, в польских заговорах называется напрямую, в белорусских же присутствует мотив пути, который реализуется через трёхуровневую организацию пространства.

Актуальность исследования: в эпоху, когда мир расчитывается как текст, и смыслы возникают каждый раз заново, важно переосмысливать архаическое мышление, которое является когнитивной основой долгосрочного сохранения традиционной ориентацией на общепринятые сакральные образы и архетипы.

Сферы применения: дальнейшие исследования в сфере этнолингвистики; в качестве материалов при разработке курсов этнолингвистика и фольклор славянских народов.

ABSTRACT

Volume: 64 pages, 58 references.

Key words: ETHNOLINGUISTICS, SPELLS, FOLKLORE, SPACE, VERBAL CODE, TRADITIONAL (ARCHAIC) THINKING, DISEASE, APPELLATION, BINARY OPPOSITIONS, AXIOLOGY, MICROCOSM.

Object of the study: Belarusian and Polish healing spells that have to do with expelling the disease from the human body or aimed at eliminating the danger, which can disrupt the regulated microcosm.

Purpose of the study: To study the reflection of the mythological space in the texts of Belarusian and Polish spells.

Methods used in the study: textual and cognitive approach, conceptual texts analysis of the spells, as well as the juxtaposition of Belarusian and Polish texts in order to reveal the common and distinctive in traditions of spells.

Findings of the study: the mythological space in the verbal code of healingspells can be realized as a chthonic place of driving away the disease, and the ambivalent center where the sacred character is located, which can affect the situation. The place of driving away the disease acts as an element of a natural space, undeveloped by man, or as a negatively marked object in Belarusian and Polish spells. The place where the sacred character is located, is named directly in Polish spells, but Belarusian spells have a motive of the path, which is realized through the three-level organization of space.

Relevance of the study: in an era when the world is considered as a text, and the new meanings arise every time, it is important to rethink the archaic way of thinking, which is the cognitive basis for long-term preservation for the traditional orientation toward the generally accepted sacred images and archetypes.

Spheres of application: further research in the field of ethnolinguistics; as materials in the development of ethnolinguistic courses and folklore of the Slavic peoples.